

Ernest Hemingway: ŠVICARSKOJ U ČAST

1.

Portret gospodina Weelera u Montreuxu

U kolodvorskoj restauraciji bilo je toplo i svijetlo. Drvo stolova blistalo se od brisanja i po stolovima je bilo košarica s peticima u celofanskim vrećicama. Stolice su bile rezbarene, ali su ima sjedala bila izlizana i udobna. Na zidu je bio sat u rezbarenom drvu, a na dnu prostorije šank. Iza prozora padao je snijeg.

Za stolom pod satom sjedila su dva kolodvorska nosača i pila mlado vino. Uđe treći nosač i javi da Simplon – Orient express kasni u Saint – Mauriceu. Izade. Konobarica pride stolu gospodina Weelera.

- Express kasni jedan sat, gospodine – reče. – Hoćete da vam donesem kavu?
- Ako mislite da me neće rasaniti.
- Molim? – upita konobarica.
- Donesite mi kavu – reče gopodin Weeler.
- Hvala lijepa.

Ona donese kavu iz kuhinje, a gospodin Weeler pogleda kroz prozor u snijeg što je padao na svijetlu kolodvorskog perona.

- Govorite li i koji drugi jezik osim engleskoga? – upita konobaricu.
- O da, gospodine. Govorim njemački i francuski i dijalekte.
- Mogu li vas počastiti pićem ili čime drugim?
- O ne, gospodine. Zabranjeno je u lokalu piti s gostima.
- Ne biste li cigaru?
- O ne, gospodine. Ne pušim, gospodine.
- To je dobro – reče gospodin Weeler. Opet pogleda kroz prozor, srkne kavu i zapali cigaretu.
- *Fraulein* – zovne. Konobarica mu pride.
- Što želite gospodine?
- Vas – reče on.
- Ne smijete se tako šaliti sa mnom.
- Ne šalim se.
- Onda to ne smijete reći.

- Nemam vremena za diskusiju – reče gospodin Weeler. – Vlak stiže za četrdeset minuta. Ako pođete sa mnom na kat, dat ću vam sto franaka.
- Ne smijete govoriti takve stvari gospodine. Reći ću nosaču neka porazgovara s vama.
- Ma ja neću nosača – reče gospodin Weeler. – Ni policajca, niti kojeg od onih dječaka što prodaju cigarete. Ja hoću vas.
- Ako tako govorite, onda izađite. Ne možete biti ovdje i tako govoriti.
- Zašto onda vi ne idete? Ako odete, onda ne mogu govoriti s vama.

Konobarica se udalji. Gospodin Weeler ju je pratio pogledom da vidi hoće li se obratiti nosačima. Nije se obratila.

- *Mademoiselle* – zovne je. Konobarica mu priđe. – Donesite mi bocu *siona*, molim vas.
- Odmah gospodine.

Gospodin Weeler ju je gledao kako odlazi i kako se vraća s vinom, donosi mu ga na stol. On pogleda na sat.

- Dat ću vam dvjesto franaka.
- Molim vas, ne govorite takve stvari.
- Dvjesto franaka je prilično mnogo novaca.
- Nećete govoriti takve stvari! – reče konobarica.

Počela je griješiti u engleskom. Gospodin Weeler je zainteresirano pogleda.

- Dvjesto franaka.
- Vi ste odvratni.
- Pa zašto onda ne idete? Ako vas nema tu, onda vam ne mogu ništa reći.

Konobarica napusti stol i ode do šanka. Gospodin Weeler je ispijao vino i neko se vrijeme smiješio na svoj račun.

Onda zovne:

- *Mademoiselle*. – Konobarica se pravila da ga ne čuje. – *Mademoiselle* – opet zovne. Konobarica dođe.
- Želite nešto?
- I te kako. Dat ću vam tristo franaka.
- Vi ste odvratni.
- Tri stotine švicarskih franaka.

Ona ode. Gospodin Weeler je gledao za njom. Jedan nosač otvori vrata, onaj isti što je bio preuzeo prtljagu od gospodina Weelera.

- Vlak dolazi, gospodine. – reče nosač na francuskom.

Gospodin Weeler ustane.

- Mademoiselle – zovne. Konobarica mu priđe. – Koliko košta vino?

- Sedam franaka.

Gospodine Weeler izbroji osam franaka i spusti ih na stol. Zatim obuče svoj kaput i pođe za nosačem na peron gdje je padao snijeg.

- *Au revoir, mademoiselle* – reče. Konobarica ga jer pratila pogledom. Ružan je pomisli, ružan i odvratan. Tristo franaka za nešto što te ništa ne košta da učiniš. Koliko sam puta to radila zabadava. A ovdje se nema kamo poći. Da je pametan znako bi da ovdje nema gdje. Ni vremena ni mjesta nema. Tristo franaka! Kakvi su ljudi ti Amerikanci!

Stojeći na betonskom peronu, kraj svog prtljaga, i gledajući niz kolosijek u svjetla vlaka koji se bližio kroza snijeg, gospodin Weeler je razmišljao kako je to vrlo jeftin sport. Zapravo, ne računa li večeru, potrošio je sedam franka za bocu vina i jedan franak nepojnice. Jedan švicarski franak vrijedi pet francuskih franaka. Gospodin Weeler je putovao u Pariz. Strogo je pazio na troškove, a do žena nije držao. Na tom je kolodvoru bio prije i znao je da nema ikakvog kata kamo bi mogao poći. Gospodin Weeler nije nikad riskirao.